

«Лік»

Марко Черемшина

— Привіз-сми, проше пана дохторя, Митра Пасемського, бо хоче від нас утікати.

— Я не знаю жадного Митра, що він за один?

— Таже тот Митро, шо у вашого тестя при трачці робит, то шос му сталоси, шо аді на пни в'єне.

— Але шо він за один, чи має чим заплатити?

— Ну, таке кажу вам, шо у вашого тестя, у Майорка, аді, робит, то не біривливий.

— Я не знаю його, де квіток від пана?

— Квіток? казав тесть, шо навідаєси до вас у єрмарок та й вам скаже. То, віді, йде до рахунку, там буде у книжках стоєти, та й, аді, мене знаєте, я Прокіп Сенчук. Тесть має п'єтку їму виплатити, а поки ви не посмотрите, то не хоче. Я сам один фіст маю та й привіз-сми без грейціря. Казав тесть, шо поповнит, або я знаю?

Лікар поклав палець на чоло, як би щось пригадував собі, вийняв книжечку й хутко написав щось до неї і, пилюючися в хату, сказав віднехотя завести хорого до покою.

— Єк увести, то введу. Христінин ше й сам затерлигає.

Прокіп узяв одною рукою за дишель, а другою з узду і, накликаючи "ци", запровадив фіру під сам паркан у закуток докторського подвір'я, щоби проходим не заваджати. Відтак роззубелав шкапу, затикав батіг коло передньої люшні, витягнув пласток рудої багни з "сідзеня", підстелив веріточку і поклав перед шкапою, що хрипливо зарзала і дякувала господареві за їдло.

— Ану, кумочку Ми', будемо помалічко вставати, — приговорював він, вертаючися до воза.

Межи драбинами піднеслося із в'язки брудної мерви сухе, воскове лице сивавого зробленого гуцула, що досі лежав горілиць, прикритий веріткою аж по шию, і мутними, глибокими очима дивився навперед себе. Мовчки підвівся сам і, ймившись руками за підложену кумову шию, зсунувся на землю так, гей полінце сухого дерева. Кум узяв його попід пахи і помаленьки запровадив до докторського покою та й пригадував йому, аби пана поцілував у руку і аби говорив укладно. Лікар увійшов і свапно став обзирати хорого.

— Скільки літ маєш, бадю?

— Мені вже, проше чесного дохтора, мені вже йде ід пилипівці.

— Як застарий ти є, питаюся.

— Старий? Ой старий, проше пана, та й не старий. Аді, перед чесом постарів-сми си. Генде Никифір Грипинюків ше одного волоска не має сивого, то мій ровесник. Уповідала покійна няня, шо разом до виводу ходили, ой разом, та й шо з того?

— Тьфу, та щоб ти не знав, скільки літ маєш?

— Тадже, аді, кажу, Никифір Грипинюків мені ровесник, проше пана, аек, ровесник.

— Ет, дурне то є. Маєш діти?

— Біг дав, та й біг узев. Найшлоси було тройко, та й, аді, так ек віником замів. Насамперед пішла Афійка, але ми за нев так не банно, ек за Петриком та й Васильком. Вже величеньки утекли, ой утекли, проше пана дохтора. Помору не було ні на людей, ні на маржину, а мої хлопці марне пішли. Була би тепер підпора, ше йка підпора!

— Отже, діти не живють?

— Хоть би так наші вороги, проше пана, жили. Ей, де живот! Коби жили, гай-гай!

— А на яку слабість умерли?

— Таки лиш шос зайшло таке, шо покотом одно за другим, одно за другим.

— Ти називашся Дмитро Олійник,га?

— Аєк, Митро Пасемків з осіка, зпишеси Олійник.

— Гм, чекай, ага, твої діти повмирали на сухоти?

— А, то сухі були покійнєтка, нема шо казати, сухі, єк сухариці. Ну, та шо ж дієти, біг дав, біг узєв. Ой ослаб-сми, проше пана, ослаб. Аді, таке мні шос нагабило, шо гину так, єк си гине. Коло серця мні скіпає, та й єк іду, то так, отік би ми ноги на приколень присилив. Нема духу, нема путері, проше чесного пана, за грейцір нема.

— Тото буде так, проше пана, що кум, віді, порушивси при трачці, бо то є усіляки ковбки, один лекший, що двох-трєох возме, а другий такий, що й десєтьох йго не підойме, — набилював Прокіп лікареві.

— Не говоріть дурне, — перерізає йому доктор, беручи хворого за руку.

— Або ж я знаю, проше пана, — омпив собі Прокіп, — я не ворожка, кажу лишєнь протів того, що цєс чоловік уже не від сєгодні коло ковбків. Аді, ріку загатив би ними, кілько їх надвигав та нарізав. А тепєр прийшов, чєс, та й говорилоси, а ви, ясний панчіку, найліпше тото будєте знати.

Дмитро потакував головою кумовій бесіді, але лікар не слухав її, тільки сказав скинути сорочку і зачав обпукувати хворого.

— То, проше пана, не найдєте серця. То серце, єк полотнєнка, гєт збіглоси в мені, крови ніц нема.

— Дихай!

Бадьоро роззявив уста і хотів глибоко віддихнути, але закашлявся.

— Ще раз!

Знов закашлявся.

— Помало, ще раз!

Груди сопіли.

— Доста. Твоя слабість тяжка, Розумієш?

— Розумію, проше чесного дохтора.

— Мусиш дуже шануватися, розумієш?

— Розумію, аєк.

— Мусиш багато молока пити, розумієш?

— Розумію.

— То головна річ, розумієш?

— Розумію.

— Запишу тобі лік. У аптеці дадуть тобі на сей квіток порошки, а ти возьмеш шклянку води і даш ложку порошоків до неї, заколотиш і вип'єш кожного ранку раз. То буде таке, як молоко, розумієш?

— Та чіму бих не розумів, проше ясного пана, таже то, віді, був чес, не в одного газди робилоси, не від одної корови пилоси.

— А тепер прийшов такий чес, шоби пити молоко від аптики, — дорозумівся і собі Прокіп.

— Таке, як молоко, розумно? — повторяв доктор для певності.

— Таке, аєк, молоко, світило би си, панчіку пишний та любий, — притакнули оба бадіки, намагаючися переконати лікаря, що розуміють.

— А може би, панцка ласка змилувалиси, може би, тоту, п'єтку йкос відобрати від тестя, — просив покірним голосом Дмитро.

— П'єтка вже зарахована, я не є ніякий хлопський слуга. Ідіть собі здорові!

— Аби й ви здорові, панчіку чесний та добрий.

Вийшовши поволеньки надвір, Прокіп висаджував хворого на фіру та й бурмотів злісно:

— Аби єму остатна година була, аби біг дав, шоби він сам тим молоком наїдавси. Це, віді, раз мой погана душа! Христініни у губу не має шо взети, а

він его до аптики за молоком посилає. Бери давай пару левів на аптику, бо ті розпирают, бо наломом їх маш. Там тобі молоко вифасуют!

Хворий бадьо потакував очима кумові, але не пускав з руки докторського квітка.

— Може, там, брачіку, стоїт, шо мені Майорко має п'єтку дати.

— Аск, най не кажу, шо стоїт — сердився Прокіп і, вирвавши кумові з руки картку, потолочив її ногами.

Люди у місті рівнялися в ході із Прокоповим возом і допитувалися, шо доктор раяв слабому та й чи буде вихід, чи не буде. Прокіп махав рукою і, нарікаючи, розповідав, як вони у доктора погостили.

Дмитро нахилював голову ід драбинам і дивився, як люди зумівалися, як і собі руками махали. Йому здавалося, що тоті людські руки на той світ його стручують, у деревище кладуть. Але люди поміркували тее і наближувалися 'д нему та й обсипували його своїми радами, своїми ліками.

— Дєковать вам, газди та й газдині, буду пробувати, може, поможе, — збував їх відповідю, у котру сам він не вірив. Та й думав, роздумував, звідки би то взяти грошей на свій похорон. Шукав гадками якого теплого місця, аби до нього притулитися хоть послідній раз у життю. Та й гадки меркли, як у студеній мраці, а він ковтав головою то в одну, то в другу драбину скриплячого дрантивного воза.

А як їхали попри цвинтар, то Дмитро гейби зі сну пробудився і показував сухою рукою на могили:

— Брачіку, Про', аді, де мій лік!

— Усіх нас туди повиносют, пляцу є доста, — потверджував Прокіп і дальше то кляв, припрошував шкапу, аби їх скоріше везла домів, аби цілого дня не стратив.